

Özel Eğitim Gündemi

BU SAYIDA

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZLERİNDE ÖZEL
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NASIL
DEĞERLENDİRİLİYOR ?

BAŞKA BİR
DEĞERLENDİRME MÜMKÜN
(MÜ?)

DÜZENLENEN ETKİNLİKLER

HABER

ARAŞTIRMA KÖŞESİ

KİTAP ÖNERİSİ

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİNDE ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NASIL DEĞERLENDİRİLİYOR?

İbrahim Kurşungöz Rehberlik ve Araştırma Merkezi
Özel Eğitim Hizmetleri Bölüm Başkanı Sercan
ADALIOĞLU ile Görüşme

Özel öğrenme güçlüğü riski olan ya da özel
öğrenme güçlüğü olduğu düşünülen öğrenciler
okullarda nasıl belirleniyor?

Öğrenme güçlüğü vakalarında öncelikli olarak tersten yazma, okumayı geç öğrenme ya da matematik becerilerinde ciddi zorluklar yaşama gibi durumlarda öğretmenler Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM)'ne yönlendiriyor fakat bu öğrencilerden hangilerinin öğrenme güçlüğü olduğu konusu biraz tartışmaya açık bir konu.

Genellikle çocukların öğrenme güçlüğü öğrenmeyle ilgili durumlarından ziyade aile yoksunlukları, uyaran eksikliği, ebeveynlerinin ilgilerinin çok sınırlı olması ile ilgili olabiliyor. Temelde öğretmenler, çocukların okuma yazmayı öğrenme şekli, matematik becerilerindeki yetersizlik ya da bu alanlar arasındaki tutarsızlıklar gibi durumlarda öğrenme güçlüğünden şüphelenip bize yönlendiriyor.

devamı s. 2

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Özel Öğrenme Güçlüğü Nasıl Değerlendiriliyor?

Genellikle kaçınıcı sınıfta yönlendirme oluyor?

İlkokul birinci sınıf olarak tespit edilebiliyor. Çünkü genelde öğrenme güçlüğünde çocuğun günlük hayatta genel bir problem yaşamayıp matematik alanında ya okuma-yazma alanında bir takım sıkıntılar yaşamaya başlıyorsa yönlendiriliyor.

Özel öğrenme güçlüğü riski olan ya da özel öğrenme güçlüğü olduğu düşünülen öğrenciler RAM'a nasıl yönlendiriliyor?

Yakın bir zamana kadar açıkçası bu tanıyı sadece çocuk psikiyatristi koyduğu için çocuk psikiyatristine yönlendirilmesi isteniyordu. Ama şuan bakanlığımızın vermiş olduğu eğitimlerde öğrenme güçlüğü bataryaları hemen hemen her RAM'da uygulanabilir hale geldi. Bizde de şuan öğrenme güçlüğü bataryası uygulayan bir arkadaşımız var. Biz öncelikle vakayı çocuk psikiyatristinin görmesinden yanayız. Eğer doktor herhangi bir rapor düzenlemişse ondan sonra eğitsel değerlendirmeye alıyoruz. Okullarda rehber öğretmenler öncelikli öğrenciyi izler, takip eder gerekli eğitsel değerlendirme istek formlarını doldurur, çocuğun mevcut durumuyla ilgili bir takım farklılıklar varsa bizden randevu talebinde bulunulur.

RAM'a başvuru sürecinde öğrenciden ve veliden istenen belgeler nelerdir?

Eğitsel değerlendirme istek formu istiyoruz, şuan açıkçası tıbbi tanıyı da es geçmiyoruz. Öğrenme güçlüğü bataryamız var ama çocuk psikiyatristinin bu tanıyı koyması da uygun. Başvuru sürecinde aile talebi alıyoruz. Mutlaka her gelen öğrencinin veli dilekçesiyle işlemini başlatıyoruz. Bakanlığımızın bir randevu ekranı var, aileler buradan randevu oluşturabilirler ya da okulun rehber öğretmeniyle koordinasyonu varsa rehber öğretmen aynı şekilde randevu ekranından randevu oluşturabilir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Özel Öğrenme Güçlüğü Nasıl Değerlendiriliyor?

Özel öğrenme güçlüğü riski olan ya da özel öğrenme güçlüğü olduğu düşünülen öğrenciler için randevu talebi oluşturulduktan sonraki değerlendirme sürecinden bahseder misiniz?

Öncelikle çocuğun bize geliş sebebini aileden öğreniyoruz. Örneğin; zihinsel yetersizlikle öğrenme güçlüğü arasındaki farkı ortaya koyabilmemiz için çocuğun günlük yaşamının tüm alanlarında mı güçlükleri var yoksa akademik becerilerde mi güçlük yaşıyor bu sorulara cevap arıyoruz. Daha sonra bunu detaylandırıyoruz. Okuma yazmanın, matematik becerilerinin, görsel ya işitsel becerileri nasıldır ya da bu beceriler arasında tutarsızlıklar var mıdır ona göre çocuğun mevcut akademik müfredatı neyse onun üzerinden çocuğu değerlendiriyoruz. Daha sonra hastaneden alınan sağlık raporunu (tıbbi tanı), okuldan gelen öğretmeninin gözlem formlarını birlikte değerlendiriyoruz. İlgili doktor zaten öğrenme güçlüğü tanısı koyduysa çocuğa tekrar batarya uygulama gereği duymuyoruz çünkü benzer testlerin hastanede de yapıldığını varsayıyoruz. Biz burada bakanlığımızın standart haline getirdiği öğrenme güçlüğü olan bireyler için eğitsel değerlendirme formunu kullanıyoruz. Bu formla çocuk hangi alanlarda güçlükler yaşıyor bunu belirlemeye çalışırız. Bataryayı ise şu aşamada kullanıyoruz; öğrenci başka bir yetersizlik grubu tanısıyla gelmiş olabilir fakat çocukta öğrenme güçlüğü belirtileri varsa bataryayı kullanıyoruz. Burada okul rehber öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne belirtilerini tam anlamıyla bilerek gözleyerek ve ortaya koyarak tespit etmeleri önemli.

Hangi değerlendirme araçlarını kullanıyorsunuz?

Az önce bahsettiğim öğrenme güçlüğü bataryasını kullanıyoruz. Birde bakanlığın matbu formu olan öğrenme güçlüğü olan bireyler için destek eğitim programı eğitsel değerlendirme formu var. Veli görüşme formlarımız var.

Hangi becerileri değerlendiriyorsunuz?

Öğrenme güçlüğü olan bireyler için destek eğitim programı eğitsel değerlendirme formunda yer alan dil ve iletişim becerileri, okuma yazma becerileri, erken matematik ve matematik becerileri, bireyin sosyal etkileşim becerileri alanlarında değerlendirme yapıyoruz. Bu form kaba değerlendirme formuna benzemektedir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde Özel Öğrenme Güçlüğü Nasıl Değerlendiriliyor?

Değerlendirme sonucuna göre nasıl bir yol izliyorsunuz?

Değerlendirme sonucunda tüm diğer yetersizlik gruplarında olduğu gibi öğrenme güçlüğü vakalarımızda özel eğitim değerlendirme kurulu toplantımızda dosyaları değerlendiririz. Aileyi de toplantıya davet ederiz. Elimizdeki verilere göre çocuğun alması gereken bir öğrenme güçlüğü eğitsel tanısı varsa o toplantıda bu kararı alırız. Çocuğun hangi destek eğitim programına dâhil olması gerekiyorsa kurul kararında yerleştirmesi yapılır. Öğrenme güçlüğü için okulda kaynaştırma uygulaması tedbiri dışında herhangi bir tedbir bulunmamaktadır. Gerekli ise destek eğitim programı hizmeti veya rehabilitasyon hizmeti alması gerekiyorsa açıklamalar yapılır. Bu tedbirler çocuğun öğrenme güçlüğüne hangi yoğunlukta yaşadığıyla ilgilidir. İlgili rapor yazılır ve okuluna tedbir gönderilir.

Bu süreçte aile ve öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?

Özel öğrenme güçlüğü son dönemin popüler bir tanısı. Öğrenmede güçlük yaşayan bireyin kendisi dışındaki faktörlerin daha etkili olduğu durumlarda da bize yönlendirme yapılabilir. Öğrenme güçlüğünde bireyin kendisiyle ilgili bir farklılığı varsa biz onu değerlendirmek istiyoruz. Daha öncede belirttiğim gibi uyaran eksikliği, sosyal ya da ekonomik şartların elverişsizliği ya da farklı nedenler olabilir. Bu gibi durumları öğrenme güçlüğü çatısı altında ayırmaya çalışıyoruz. Özellikle okul rehber öğretmenlerin dikkat etmesi gereken şey çocuğun okuma yazma ya da matematik alanlarında farklılık durumlarına dikkat ederek bize yönlendirmesi önemli. Ailelerin de çocuğuyla ilgili gereklilikleri yerine getirmesi önemli. Ailenin çocuğun yaşadığı her güçlüğe öğrenme güçlüğüymüş gibi yaklaşmaması gerekiyor. Son dönemlerde sayının artmasının sebebi biraz da öğrenme güçlüğüne ayırt edilememesi ile ilgili bir şey.

Araş. Gör. Esra AKIN
ESOGÜ Eğitim Fakültesi

BAŞKA BİR DEĞERLENDİRME MÜMKÜN (MÜ?)

Konuk Yazar

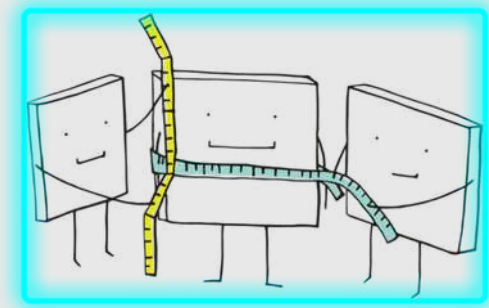
Özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG) olan bireyler okuma, yazma ve matematik alanında çeşitli zorluklar yaşamaktadırlar. ÖÖG olan bireylerin ÖÖG tanısı almadan önce ve aldıktan sonra yaşadıkları güçlüklerin aşılmasında, bireylerin hayatlarında üstlendikleri görevleri gerçekleştirip gerçekleştirmediklerinin belirlenmesi ve eğitim hayatlarında eğitsel kararların alınması için sürekli bir değerlendirmenin içinde olmaları gereklidir.

Peki biz bu değerlendirmeyi nasıl gerçekleştiriyoruz? ÖÖG olan bireyler sürekli bir değerlendirmenin bir parçası mı yoksa tanılama ve raporlama dönemlerinde mi değerlendirme gerçekleştiriyoruz? Öğrencilerin son öğrenme düzeylerine ve ÖÖG olan öğrencilerin sınıftaki akranlarına göre öğrenmelerinin nasıl olduğuna mı bakıyoruz? Bu soruların cevabını aramadan önce değerlendirme sürecinde bulunması gerekenleri bir düşünelim. Acaba çeşitli dönemlerde gerçekleştirdiğimiz değerlendirmelerin eksik yanları var mı?

Bireyi test etmenin aksine bireyin özelliklerini ayırt etmeyi ve bireye uygun bir eğitim programı oluşturmayı amaçlayan değerlendirme sürecinin sahip olması gereken birtakım unsurlar vardır. Bu unsurları birlikte incelemenin başka bir değerlendirmeyi oluşturmak için önemli olduğunu düşünmekteyim.

devamı s. 6

1

Değerlendirmeyi yapan kişi uzman olmalıdır: Değerlendirmeyi gerçekleştiren kişinin eğitim seviyesi tabii ki önemlidir. Ancak kişinin işinde mahir olması; değerlendirdiği ÖÖG olan bireyin özelliklerini bilmesi, kullandığı test, ölçek vb. araçlarla ilgili yeterince uygulama deneyimine sahip olması da en az eğitim seviyesi kadar önemlidir.

2

Değerlendirilen bireyin değerlendirme sürecine katılımı sağlanmalıdır: Değerlendirme sürecini sadece dört duvar içinde belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilen bir faaliyet olarak gördüğümüzde ÖÖG olan bireyin bu değerlendirme sürecine dahil olması kendi öğrenmesinin sorumluluğunu kendisinin alması zor görünmektedir.

3

Değerlendirmede kullanılan test veya testlerin amaca uygun olması gereklidir: ÖÖG olan bireylerin değerlendirilmesinde test kullanmak önemlidir ancak kullanılan testlerin ölçmek istediğimiz davranışı ölçmesi ve kültürden bağımsız olması gerekliliği unutulmamalıdır.

Sadece bu üç maddede bile gerçekleştirilecek gelişmeler ile ÖÖG olan bireylerin değerlendirilmesinde önemli bir adım olacaktır. Bu maddeler arasında bir öncelik sırasının olmadığını ve eş zamanlı gerçekleştirilecek çalışmalarla daha nitelikli değerlendirmenin gerçekleştirilebileceğini belirtmeden geçmeyelim. Örneğin ÖÖG ile ilgili bilimsel ve nitelikli bilginin artması ve bu alanda çalışanların bu bilgilere ulaşması ve edinilen bilgiler doğrultusunda uygulama deneyiminin artması çok önemlidir. Bunun için öğretmenden çok ÖÖG olan öğrencinin merkeze alınması, öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılması ve kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması öğretimin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlayacaktır.

ÖÖG olan öğrencilerin değerlendirilmesi konusunda ilgili kişilerin bir araya gelmesi, bir durum değerlendirilmesi gerçekleştirilmesi ve yeni bir yol haritası ile yenilikçi çalışmaların gerçekleştirilmesi gereklidir. Unutulmamalıdır ki ÖÖG olan öğrenciler için belirlenen her hedef ÖÖG olan öğrencilerin sağlıklı değerlendirilmesi ile doğrudan ilişkilidir.

Dr. Öğr. Üyesi Bora GÖRGÜN
İzmir Demokrasi Üniversitesi Eğitim
Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Öğretim
Üyesi

DÜZENLENEN ETKİNLİKLER

Bölümümüz öğretim üye ve elemanları 19-23 Eylül 2022 tarihleri arasında Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Zihinsel Engelli Gündüz Yaşam Merkezi tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programında sunumlarını gerçekleştirdiler.

Eğitimin ilk günü Dr. Öğr. Üyesi Esra ORUM-ÇATTIK "Yetersizliği Olan Bireylerde Bağımsız Yaşam Becerileri ve Yetişkinliğe Geçiş." başlıklı sunumunu, Dr. Öğr. Üyesi Meral MELEKOĞLU "Yetersizliği Olan Bireylerde Cinsel Eğitim ve Mahremiyet Eğitimi" başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

DÜZENLENEN ETKİNLİKLER

Eğitimin ikinci gününde Prof. Dr. Şerife YÜCESOY ÖZKAN "*Yetersizliği Olan Bireylere Davranış Kazandırma*" başlıklı sunumunu yaparken Dr. Turgut BAHÇALI "*Çalışma Yaşamında Motivasyon ve Verimlilik*" başlıklı sunumunu yapmıştır.

DÜZENLENEN ETKİNLİKLER

Eğitimin son gününde bölüm başkanımız Prof. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU "*Diğer Paydaşlarla Etkileşim ve İş birliği*" başlıklı sunumunu gerçekleştirmiştir.

DÜZENLENEN ETKİNLİKLER

Öğretmenlik Uygulaması 1 & Özel Eğitimde Öğretmenlik Uygulaması I dersleri bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi.
Toplantıda bölüm başkanımız Prof. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU açılış konuşmasını yaparken bölüm öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Meral MELEKOĞLU "Paydaşlar arası bilgilendirme ve görüş alışverişi" başlıklı sunumunu gerçekleştirmiştir.

HABER

Bölümümüz Özel Eğitim Laboratuvarı ve Uygulama Birimi (ÖZLAB) 2022 Eylül ayı itibarıyla değerlendirme, danışmanlık ve bireysel eğitim hizmetlerine başlamıştır.

<https://ozlab.ogu.edu.tr/>

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
ÖZEL EĞİTİM
Laboratuvarı ve Uygulama Birimi

**Uygulama Birimimizde Değerlendirme,
Danışmanlık ve Bireysel Eğitim hizmetlerimiz
Eylül ayı itibarıyla başlayacaktır.**

Birimimiz hakkında daha detaylı bilgi almak için web sayfamızı ziyaret edebilir veya iletişime geçebilirsiniz.

İletişim: 0222 239 37 50

Bilgi almak için: Arş. Gör. Esra Akın Dahili: 6824

Arş. Gör. Elif Tunçel Dahili: 6837

Randevu almak için: Kenan Kaya Dahili: 6716

web : <https://ozlab.ogu.edu.tr>

HABER

Bölüm başkanımız Prof. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU'nun editörlüğünü yaptığı *Matematik Güçlüğü-Diskalkuli Tanılama ve Müdahale* başlıklı kitap alana kazandırılmıştır. Kitap içerisinde bölümümüz araştırma görevlisi Asuman SAĞLAM-AK'ın da bölümleri bulunmaktadır.

HABER

Bölümümüz Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife YÜCESOY-ÖZKAN'ın da yazarı olduğu "*Otizm Spektrum Bozukluğu olan Çocukların Etkinlikler ve Ortamlar Arası Geçişlerini Kolaylaştırmada Hazırlayıcı Videoların Etkililiği*" isimli makale "*Journal of Theoretical Education Science*" isimli dergide yayımlanmıştır.

Journal of Theoretical Educational Science, 15(2), 373-394, April 2022
Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 15(2), 373-394, Nisan 2022
[Online]: <http://dergipark.org.tr/akukeg>
DOI number: <http://doi.org/10.30831/akukeg.1026227>

The Effects of Video Priming on Facilitating the Transition of Children with Autism Spectrum Disorder between Activities and Settings*

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Etkinlikler ve Ortamlar Arası Geçişlerini Kolaylaştırmada Hazırlayıcı Videoların Etkililiği

Emrah GULBOY**

Serife YUCESOY-OZKAN***

Received: 19 November 2021

Research Article

Accepted: 21 March 2022

ABSTRACT: Preschool children with disabilities spend more time when transitioning between activities and settings than their typically developing peers. Extended transition duration leads to reducing the time spent on teaching. Various antecedent-based transition strategies are used to increase independent transition and decrease the transition duration of children with autism spectrum disorder. One of these strategies is video priming. This study aimed to examine the efficacy of video priming, an antecedent-based transition strategy, on increasing independent transitions of children with autism spectrum disorder and decreasing the time these children spent in transitions. Also, identifying opinions of parents of and teaching staff for participating children regarding the acceptability of video priming was aimed. Four children with autism spectrum disorder between the ages of 4 and 6 participated in the study. An ABAB design was used to evaluate the effects of video priming. Results indicated that video priming effectively increased all children's independent transitions and decreased transition duration. The results also showed that the parents and teaching staff had a highly positive opinion about the video priming and its acceptability. This study provided additional evidence that video priming can facilitate children's transition with autism spectrum disorder. The implication for future research and practice were discussed.

Keywords: Autism spectrum disorder, video priming, transition duration, transition strategies.

HABER

Bölümümüz öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Meral MELEKOĞLU'nun da yazarı olduğu "*Zihinsel Yetersizliğe Yönelik Tutumlar Anketi (ZYYTA)-Kısa Form Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliği*" isimli makalesi yayımlanmıştır.

The validity and reliability of the Turkish version of Attitudes Toward Intellectual Disability Questionnaire (ATTID) – Short Form

Zihinsel Yetersizliğe Yönelik Tutumlar Anketi (ZYYTA)-Kısa Form Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirliği

Sevil Akbulut Zencirci¹, Selma Metintas², Ferdi Kosger³, Meral Melekoglu⁴

¹M.D., Bilecik Provincial Directorate of Health, Bilecik, Turkey. <https://orcid.org/0000-0002-5308-9737>

²Prof. Dr., M.D., Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of Public Health, Eskişehir, Turkey. <https://orcid.org/0000-0002-5002-5041>

³Assoc. Prof. M.D., Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of Psychiatry, Eskişehir, Turkey. <https://orcid.org/0000-0002-6013-2457>

⁴Asstist. Prof., Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Education, Department of Special Education, Eskişehir, Turkey. <https://orcid.org/0000-0003-4349-9959>

SUMMARY

Objective: Despite the excessive healthcare needs, persons with Intellectual Disability (ID) experience an inadequate access to healthcare services. Evaluating the attitudes of health personnel and community toward ID is important in terms of determining the factors affecting the social inclusion of persons with ID and the effectiveness of the services provided to these persons. The aim of this study was to adapt the Attitudes Toward Intellectual Disability Questionnaire (ATTID)-Short Form to Turkish, which consists of cognitive, emotional and behavioural dimensions of attitude, and to evaluate its validity and reliability. **Method:** This study is a methodological type of research conducted on 1-6th grade medical faculty students studying in 2019. Exploratory factor analysis, simultaneously applied scale correlation analysis, Cronbach's alpha and test-retest correlation analysis were carried out in data analyses. **Results:** In this study, as a result of the exploratory factor analysis, five factors were determined whose items were compatible with the original items of the questionnaire. The factor loads of the items in the five factors were between 0.33-0.80, and five factors explained 52.49% of the total variance. As a result of the reliability analysis, the Cronbach's alpha coefficient in the factors of the Turkish version of the ATTID-Short Form varied between 0.76-0.87, and it was 0.88 in the whole questionnaire. **Discussion:** Analyses conducted to determine the validity and reliability of the Turkish version of the ATTID-Short Form demonstrated that the questionnaire was accepted as a valid and reliable measurement tool.

Key Words: Attitudes, intellectual disability, validity, reliability, medical students

(*Turkish J Clinical Psychiatry* 2022;25:270-277)

DOI: 10.5505/kpd.2022.39297

ÖZET

Amaç: Sağlık hizmeti ihtiyaçlarının fazlalığına karşılık Zihinsel Yetersizlik (ZY)'i olan bireyler sağlık hizmetlerine erişimde yetersizlikler yaşamaktadır. Toplumun ve sağlık personelinin ZY'e yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, ZY'i olan bireylerin topluma dahil olmasını etkileyen faktörlerin ve bu bireylere verilen hizmetlerin etkinliğinin belirlenmesi açısından önemlidir. Çalışmanın amacı tutumun bilişsel, duygusal, davranışsal boyutlarından oluşan Zihinsel Yetersizliğe Yönelik Tutumlar Anketi (ZYYTA)-Kısa Form'un Türkçeye uyarlanarak geçerlik güvenilirliğinin değerlendirilmesiydi. **Yöntem:** Çalışma 2019 yılında öğrenim gören 1-6. Sınıf tıp fakültesi öğrencilerinde yapılan metodolojik tipte bir araştırmadır. Verilerin analizinde açılımlı faktör analizi, eş zamanlı uygulanan ölçek korelasyon analizi, Cronbach alfa ve test-tekrar test korelasyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Çalışmada açılımlı faktör analizi sonucunda maddeleri anketin orijinal maddeleriyle uyumlu olan beş faktör belirlenmiştir. Beş faktörde maddelerin faktör yükleri 0.33-0.80 arasında olup, beş alt alan toplam varyansın % 52.49'ini açıklamaktaydı. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ZYYTA-Kısa Form'un alt alanlarında Cronbach alfa katsayısı 0.76-0.87 arasında değişmekte olup anketin tamamında 0.88 idi. **Sonuç:** Sonuç olarak, ZYYTA-Kısa Form'un geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesine yönelik yapılan analizlerde, anketin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu kabul edildi.

Anahtar Sözcükler: Tutumlar, zihinsel yetersizlik, geçerlik, güvenilirlik, tıp fakültesi öğrencileri

HABER

Bölümümüz öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Derya GENÇ-TOSUN'nun da yazarı olduğu "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerin Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemlerine İlişkin Tercihlerinin İncelenmesi" isimli makalesi yayımlanmıştır.

HAYEF: Journal of Education

Accepted: May 21, 2022

ARAŞTIRMA MAKALÉSİ / RESEARCH ARTICLE

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerin Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemlerine İlişkin Tercihlerinin İncelenmesi

Derya GENÇ TOSUN¹, Hasan KÖSE², İsmail OKATAN¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Eskişehir, Türkiye

²Eskişehir Ahmet Sezer Ortaokulu, Eskişehir, Türkiye

Öz

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireyler, alternatif ve destekleyici iletişim (ADİ) sistemlerini kullanmaya aday bireylerdir. ADİ sistemleri, konuşmayan bireylerin iletişim becerilerini geliştirmeyi ve desteklemeyi amaçlayan alternatif iletişim araçlarıdır. OSB olan bireylerin bireysel iletişim ihtiyaçları ve var olan alternatif ve destekleyici iletişim sistemlerinin çeşitliliği nedeniyle kendileri için en uygun ADİ sistemine karar verme süreci oldukça karmaşık ve güç olabilmektedir. Karar verme sürecinde, bireysel yetenekler, öğrenme özellikleri, çevresel beklentiler ve ADİ özellikleri gibi bir dizi değişkeni hesaba katmak gerekmektedir. Karar verme sürecinde hesaba katılması gereken önemli bir değişken de OSB olan bireyin kendisine sunulan herhangi bir ADİ seçeneğini kullanma konusundaki ilgisidir. Bireyin ADİ seçenekleri konusundaki tercihlerini belirlemek yapılan uygulamanın etkililiği bakımından oldukça önemli görülmektedir. Bu çalışmada OSB olan bireylerin ADİ kullanımına yönelik tercihlerinin belirlendiği çalışmalar incelenmiştir. Elde edilen bulgular OSB olan katılımcıların çoğunun konuşma üreten cihazları, işaret dili ve resim değiş tokuşuna dayalı sistemlere kıyasla daha çok tercih ettiklerini göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların çoğunun en hızlı öğrendikleri ADİ sistemini kullanmayı tercih ettiği belirlenmiştir.

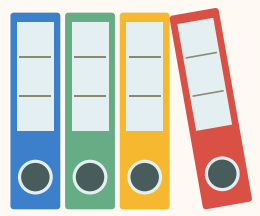
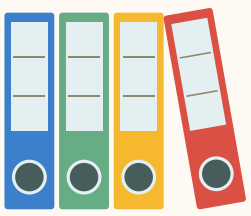
Anahtar Sözcükler: Otizm spektrum bozukluğu, alternatif ve destekleyici iletişim, konuşma üreten cihaz, tercih değerlendirme

Examining the Augmentative and Alternative Communication Systems Preferences of Individuals with Autism Spectrum Disorder

Abstract

Individuals with autism spectrum disorder who have complex communication needs can use augmentative and alternative communication systems. Alternative communication systems are alternative communication tools that aim to develop and support the communication skills of individuals who cannot speak. Due to the complex communication needs of individuals with autism spectrum disorder and the diversity of augmentative and alternative communication systems, deciding on the most appropriate alternative communication systems system for them can be a complex and challenging task. When making a decision, it is necessary to consider several variables such as individual abilities, learning characteristics, environmental expectations and alternative communication systems characteristics. In addition, an important variable that should also be considered is the individual's interest with autism spectrum disorder in using any alternative communication systems type offered to be used. In this study, experimental studies that determined the alternative communication systems preferences of individuals with autism spectrum disorder were examined. According to the findings, most of the participants with autism spectrum disorder preferred speech-generating devices compared to sign language and picture systems. In addition, it was determined that most of the participants tended to prefer the alternative communication systems system that they learned the fastest.

Keywords: Autism spectrum disorder, augmentative and alternative communication, speech-generating device, preference assessment

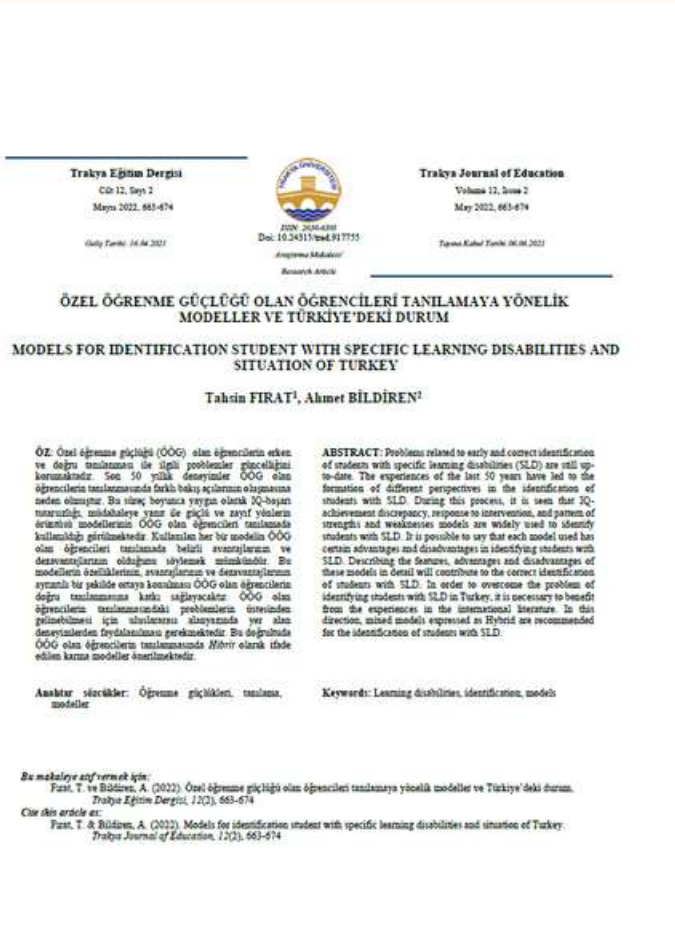

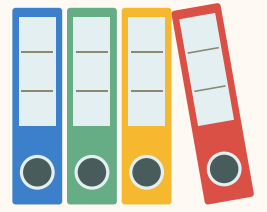
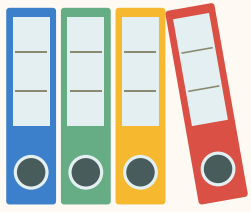
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERİ TANILAMAYA YÖNELİK MODELLER VE TÜRKİYE'DEKİ DURUM

Özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG) olan öğrenciler genellikle tanılama yaklaşımlarından (a) IQ-başarı tutarsızlığı, (b) müdahaleye tepki ve (c) güçlü ve zayıf yönlerin örüntüsü modelleri kullanılarak tanı almaktadır. Bu modellerin avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Modellerin avantaj ve dezavantajlarının ayrıntılı bir şekilde ortaya konulduğu makalede ÖÖG olan öğrencilerin doğru tanılanmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Türkiye'de ÖÖG olan öğrenciler iki boyutta değerlendirilmektedir. Tıbbi tanılamayı hastaneler yaparken, eğitsel tanılama sürecini Rehberlik Araştırma Merkezleri yapmaktadır. Bu kurumlarda da IQ değerlendirmesi yapılarak, IQ değerlendirme sonucu öğrencilerin okuma, yazma ve matematikteki akademik performansıyla karşılaştırılmaktadır. Özetle ülkemizde IQ-başarı tutarsızlık modelinin kullanıldığını söylenebilir. Fakat güncel araştırmalarda, IQ-başarı tutarsızlığı modeline kıyasla diğer iki modelin daha çok tercih edildiği bilinmektedir.

Yazarlar uluslararası alan yazın doğrultusunda karma modellere yönelim olduğunu ve ülkemizde de müdahaleye tepki modeline entegre edilmiş modellerin kullanılmaya başlanmasının ÖÖG olan öğrencilerin erken ve doğru tanılanmasına katkı sağlayacağını vurgulamışlardır.

Bölüm başkanımız Prof. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU'nun da yazarı olduğu makale 2022 yılında "International Journal of Progressive Education" dergisinde yayımlanmıştır.

(<https://ijpe.inased.org/makale/3180>)

Özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG) olan öğrenciler okumanın farklı boyutlarında güçlükler yaşayabilmektedir. ÖÖG olan öğrencilerin güçlük yaşadığı okuma boyutlarından birisi de okuduğunu anlamadır. Bu doğrultuda makalede ÖÖG olan ilkökul öğrencilerine yönelik bir okuduğunu anlama programının içeriğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada beş öğretmenle görüşmeler yapılmış, ÖÖG olan 14 öğrenci ve tipik gelişim gösteren sekiz öğrenciyle gözlemler gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler ÖÖG olan öğrencilerin okuma, yazma, akıcı okuma ve okuduğunu anlamada zorluk yaşadıklarını ve özgüvenlerinin az olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Türkçe ve matematik derslerinde desteğe ihtiyaçları olduğu ve okuduğunu anlamayı geliştiren bir programa ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında geliştirilen program basılı materyal olarak geliştirilmiştir. Yazarlar programın teknolojik platformlarda kullanılması için çalışmalar planlanabileceği önerisinde bulunmuşlardır.

International Journal of Progressive Education, Volume 18 Number 4, 2022
© 2022 INASED

Developing a Reading Comprehension Support Program for Primary School Students with Specific Learning Disabilities*

Engin Yılmaz¹
Ministry of National Education

Macid Ayhan Melekoğlu²
Osmangazi University

Abstract

Specific learning disabilities (SLD) is a general term referring to a heterogeneous group of disorders displayed by individuals with special needs. SLD refers to disorders in reading, writing and mathematics. A large proportion of students with SLD need support in reading as well as in reading comprehension skills, an important component and ultimate goal of reading. In this direction, this study aimed to develop the content of a reading comprehension program for second, third and fourth grade students with SLD. Designed as phenomenology which is a qualitative research approach, this study used semi-structured interview, observation, assessment tool administration, literature review and document analysis. Teachers reported that students with SLD have difficulties in reading, writing, reading fluency and reading comprehension; they lack self-confidence and need to be educated in special learning environments; they need support in Turkish and mathematics classes and a reading comprehension program is necessary for them. It was identified that expository and narrative texts and poems were used in primary school programs and some reading comprehension skills were acquired. There were two acquisitions related to reading comprehension in the SLD support program without any specifications as to how these should be taught and what content should be used. This study was limited to interviews conducted with five teachers and observations with 14 students with SLD and eight students with typical development. Although the studies on students with SLD have increased in Turkey in recent years, support programs that can be used at different education levels to improve reading, reading comprehension, writing and math skills for students with SLD are still limited. The program developed within the scope of this research was developed as printed material. Further studies can be planned to use the program in technological platforms by using tablets, computers, etc.

Keywords: Specific Learning Disabilities, Reading Comprehension, Reading Comprehension Program, Dyslexia.

DOI: 10.29329/ijpe.2022.459.6

KİTAP ÖNERİSİ

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

Özel Gereksinimli Çocuğu Olan Anne - Baba El Kitabı Setinde yer alan on bir kitaptan birisi de Özel Öğrenme Güçlüğü başlıklı kitaptır.

Editörlüğünü Dr. Öğr. Üyesi Hakan ÖZAK'ın yaptığı kitap 13 bölümden oluşmaktadır. Kitabın öncelikli amacı özel gereksinimli çocuğu olan anne ve babalara ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve beceriler konusunda destek sunmaktır.

Kitap özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG) konusunda pratik bilgilere ihtiyaç duyan anne-babaların başvurabilecekleri kitaplar arasındadır.

Kitabın ilk iki bölümünde ÖÖG'ye ilişkin temel bilgiler ve nörolojik temellere ardından ÖÖG olan çocukların sosyal-duygusal gelişimi ve dil gelişimini geliştirmeye yönelik bilgi ve önerilere yer verilmiştir.

Kitabın dördüncü bölümünden itibaren ÖÖG olan çocukların okuma, yazma, temel aritmetik işlem, yaratıcılık, ergoterapi ve oyun etkinlikleriyle evde desteklenmesi üzerinde durulmuştur.

11. bölümde mahremiyet ve cinsel eğitim konusunu ele alınırken 12. bölümde ÖÖG olan çocukların yasal haklarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Kitabın son bölümü ise okul-aile iş birliğine yöneliktir.

HAZIRLAYANLAR

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİNDE ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NASIL DEĞERLENDİRİLİYOR?

*Araştırma Görevlisi Esra AKIN, ESOGÜ Eğitim
Fakültesi Özel Eğitim Bölümü*

BAŞKA BİR DEĞERLENDİRME MÜMKÜN (MÜ?)

*Dr. Öğr. Üyesi Bora GÖRGÜN, İzmir Demokrasi
Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü*

ETKİNLİKLER ve HABER

*Araştırma Görevlisi Nefize ARACI, ESOGÜ Eğitim
Fakültesi Özel Eğitim Bölümü*

ARAŞTIRMA KÖŞESİ

*Araştırma Görevlisi Nefize ARACI, ESOGÜ Eğitim
Fakültesi Özel Eğitim Bölümü*

KİTAP ÖNERİSİ

*Araştırma Görevlisi Nefize ARACI, ESOGÜ Eğitim
Fakültesi Özel Eğitim Bölümü*

Sayı Editörü

Araştırma Görevlisi Nefize ARACI, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Tasarım ve Dizgi

Araştırma Görevlisi Nefize ARACI, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü
Meşelik Kampüsü
Büyükdere Mah. 26040
Odunpazarı-Eskişehir/TÜRKİYE

Telefon: +90 222 239 37 50

Bölüm Başkanlığı: 6820

Bölüm Sekreterliği: 6821

E-mail : ozelegitim@ogu.edu.tr